

IN WOLKEN EN SKELETTEN

Utrechtse gedichten

Charles van Leeuwen

1987

NETTEN

de onderstroom is doorgeleid
naar een schubbige vijver van lunetten
waar verse kweek in harige netten
spartelend is uitgezet

in strakgespannen lijnen spoor,
in blinkende banen zonder voort-
gang, knoestige knopen zonder door-
stroom, ijzige dradenspinsels voor

springende volten in bliksemduetten,
blikvangers op een rafelend koord,
in lichtende snelheid die star wordt

zigzaggen vonken in sonnetten
vluchten vlechten vastzetten de vis-
burgers in happende lunetten.

STADSRAND

de bajes is een lieflijke plaats
met boombehang voor aardige burens,
zieken, studenten, bejaarden:
de stadsrand is voor marginalen,

geketende mensen in streepjespakken.
maakt het uit: verlamd of verslaafd,
oude van dagen of beklagd?
we liggen plat en braken,

boeten voor een hapering
in ijzeren verzorgingsflatten,
gevangen in gezondheidswetten
snoeren we in de wapening.

niemand kan door de mazen glippen,
maar misschien over de flatrand flippen?

SKELETTEN

ooit is de kronkel in de gracht
met muur tot maat gereduceerd,
verhard verkort geconcentreerd:
dat is de vormleer van utrecht.

het zijn zuinige architecten,
ze bouwen gedisciplineerd
en sjouwen geïntimideerd
als gepantserde insekten.

schraal van angst is het decor,
in huizen oogt een doodsgesicht
in hel doorschijnende structuur.

balken steken dreigend gericht
naar magere te scherp gezette
mensen, schichtige skeletten.

OUD EN NIEUW

de drek lag opgestapeld in de straten
vissengraten en aardappelschillen
dat was wat ze saneren wilden:
sterrenwijk, de sterren in de ruiten.

de revolutie raakte vervallen
en kroop bedorven door de goot,
de buurt boog onder het kermende kroost
en wachtte de kogel van slopershanden.

tegen de vlakte, uit kunststof verrezen,
kant en klaar gevaarlijk snel, sneller,
echter, iets bekends blijft af te lezen:

kerstbomen, de graten staan binnen
versierd met schillen, webben en ballen,
op- en afgetuigde spiegelingen.

ARCHEOLAAG

ik lijd een vochtig en bestorven
bestaan aan scherven in de goot,
schamper duik ik diep en bloot
in donkere bewoningsresten
weg en zoek naar splinters
botten schamele overschotten
in de buizende leidingnesten.

alles verweerd en waardeloos

goed dat het diep verdwijnt, hoe zou het
zijn als alles op alles stond? torenhoge
duizelende overdaad.

het eksperiment is stinkend geslaagd:
hoog catharijne een schitterend
ekskrement, schijt in de volksmond.

VERKEERSGELUK

alles mag aan mijn aandacht
ontsnappen, driehoeken en ronde
borden, alles mag geschonden
worden nu het uniform is nacht,
het stoplicht slaapdrongen lacht.

open ligt de golvende baan,
ik wil omhoog en vrijuit gaan
in wolkenloze trance opgaan.

pompend zal ik uitstromen
en langzaam los van asfalt komen,
ruimte in, draaiend in ruimte dromen.

trappend naar een wijkend niets
vervoert mij zacht de zwevende fiets
en zucht onverwacht, er knapt iets.

TURKSE WATERPIJP

als ik de droge singel oversteek
en het gedempte veer (de wijk
is weg) beland ik even later
in de kanaalstraat, nergens water.

ik merk dat ik naar koffie snak
en een knisperende honingkoek,
een meisje met een hoofddoek
om bedient me in een kleine zaak,
ze stottert en lacht schichtig.

ik blaas wat uit, het ruikt hier
lekker naar bladeren van tabak.

een bruine man rookt kringelingen
die voorzichtig naar boven ver-
vliegen, stille vluchtelingen.

ROZE WOLK

boven de deinende wolkjes moet je
vrolijkjes op de dansvoer stappen,
de disco dreunt wel dreigend, doetje,
maar hier vallen geen klappen.

wat zoek je: een knaapje een slaapje?
wat ben je: een meester een slaafje?

de markt is voor slimmen en knappen:
een poedertje op, een jurkje aan,
een rozig luchtje op de wang
en ze vliegen erin, ze happen.

muziek lawaait een verlangen aan
dat brandt in een vuurvioletten grond,
in een stapelroze morgenstond
komen overal vlinders vandaan.

OOG IN AL

witte waas waarin zwak afsteken
mijn rode ogen, paarse nevel,
blauwe wolkenbomen, ijle
tinten die in slierten breken,
in struikskeletten fonkelt ijskristal.,

mijn ogen sneuvelen in de vlokken,
wit maakt vormen vaag en vuil,
legt zacht een bed waarin ik uithuil:
sneeuw mag alles toedekken
met een laag die erom liegt

of niet, als ik het park in wandel
rond een vijver, een bevroren traan,
waar op de oever een verloren zwaan
in twintig centimeter, wit in wit
zwemt, weet ik dat het gezicht bedriegt:
zichtbaar onzichtbaar heb ik verdriet.

OPSLAAN EN VERWERKEN

daar is de rijksweg weer en daar
uiteindelijk het kanaal, waarnaast
de automan zijn blik stalt
in een koffiefabrieksgeur, waarnaast
een loods van ladders en ijzerwaar
en een morsige machinehal

opslaan is noodzakelijk maar kostbaar

verwerken kan lang duren en is zwaar

alles komt alles tegen alles komt klaar
bij industrie tot rust en roestvrij staal,
het staat hier toch niet stil het draait
maar door het stinkt hier niet voor niets
de bergen steenkool slinken iets
tot stoom verwaaid tot bijna niets

ZUILEN

als de lage weide laag hangt
spookt en ziekt in silhouetten
groen en as grijs samenpakt
het doek valt over zuilen

als niets oplicht niets opluistert
alles verduistert alles verdicht
de rijen zich sluiten
tot zuilen

als de poorten openslaan
het springt en spuit in baldakijnen
stort in gordijnen regent
in zuilen

schuilen de mensen

als muizen in uilenballen pluizen
ratten in de val in afval
huizen vissen in riolen
samenscholen

schuilen de mensen in paleizen

als luizen op het vuilnis paraderen
arbeiders in paradijzen
ijsberen in luxe
luceberen

schuilen de mensen in paleizen
en verzuipen

STENOGRAAF

hij maakt met alles korte metten
in adem die korter en sneller wordt
in stof die steen en vereeuwiging wordt
in rouwranden, rond doodsportretten

tot vliegende vaart zal hij aanzetten:
schim die van witte vrouwen waart
tot de schaduw van de galgenwaard
in koppensnellers met stiletten

razendsnel, kris kras steekt het woord
om dood in namen bij te zetten:
VECHT OVERLEEF OVERVECHT.

een plukje mens kremeert in de lucht
in wolken en letterskeletten,
hij houdt het maar kort.